

Les arrels romanes del vi de Calonge

Miquel Fañanàs publica la novel·la 'Solpicius', ambientada a la vil·la romana del Collet

El títol fa referència a un nom real que va aparèixer inscrit en una ceràmica a les excavacions

Ho recorda Miquel Fañanàs en el capítol d'agraïments de la seva última novel·la, Solpicius (Els secrets del Collet): "Un bon dia, l'activista cultural gironí Fèlix Xunclà, impulsor junt amb la seva dona, Assumpció Parés, de la pàgina web Pedres de Girona, segurament la que ofereix els millors continguts historiogràfics sobre la ciutat i els seus monuments, em van dir: "N'hauries d'escriure una de romans." A Fañanàs, que en aquell moment encara estava enllestint la seva novel·la anterior, El crim del monestir (2024) i en les seves novel·les històriques no havia anat mai més enrere del segle XIII, la proposta de Xunclà li va semblar llavors un repte inassolible. Però un temps després, l'escriptor gironí va visitar les excavacions arqueològiques de la vil·la romana del Collet, on des de fa anys estan treballant arqueòlegs de la Universitat de Girona, i va ser llavors va ser quan Fañanàs va començar a plantejar-se escriure'n "una de romans". Fañanàs també destaca la implicació personal de l'alcalde de Calonge, Jordi Soler, no només en l'impuls dels treballs arqueològics del Collet, sinó també en la seva difusió, com ara un còmic que es va publicar el 2018 i aquesta novel·la, en la qual apareix el mateix alcalde com Jordi S. Casals. De fet, també hi apareixen els arqueòlegs que han treballat amb el jaciment, sobretot Marc Bouzas i Josep Burch –que amb Joaquim Tremoleda han assessorat l'autor–, però amb altres noms: Joan Sais i Ramon Rius. El primer capítol de la novel·la explica el moment en què, al mig d'una jornada de treballs arqueològics com qualsevol altra al Collet –"Portem molts dies gratant la terra i l'única cosa que en surt són aquests blocs de pedra", comenta un dels alumnes que participa en l'excavació: res a veure amb les trepidants aventures de l'arqueòleg Indiana Jones–, hi va aparèixer, inscrit en un utensili de ceràmica d'ús quotidià, un nom: Solpicius.

"Qui era, però, aquell Solpicius que al cap de dos mil cent anys apareixia anomenat en un objecte ceràmic al cim del Collet?", es planteja l'autor, a través dels ulls dels arqueòlegs que han fet la troballa, al final del capítol. Això ho comencem a saber a partir del segon capítol, que fent el primer d'una sèrie de grans salts en el temps, d'interconnexions entre el present i un passat remot, comença directament així: "Lucius Solpicius era un servidor de l'edil de Roma Titus Lavinus, el qual tenia assignades les competències sobre la regulació del comerç, especialment en la compra i venda de vi, però també tenia atribucions per dirimir qüestions litigioses en assumptes relacionats amb els cereals, vigilant que no es disparés el preu del blat."

En realitat, Lucius Solpicius, tal com es presenta aquí, és una creació literària de Fañanàs, però el seu perfil biogràfic és perfectament versemblant, com pràcticament tot el que passa durant les tres-centes pàgines de la novel·la, que desenvolupa la seva acció –tot i que no hi apareixen dates concretes– durant els cinquanta anys abans de Crist i els cinquanta de després; per tant, entre els últims anys de la República i els primers passos de l'Imperi. A les excavacions del Collet, s'hi han trobat restes de quinze varietats de vinyes que no són les que es conreen actualment a Calonge. A més, a la vil·la hi havia una bòbila molt activa, amb dinou forns on es produïen una gran quantitat d'àmfores destinades a transportar el vi local en vaixells que partien d'un port natural veí, actualment desaparegut, fins a Itàlia i altres punts de la Mediterrània. Era perfectament plausible, doncs, que el Solpicius que va quedar inscrit en ceràmica per a la posteritat fos un empresari vitivinícola que intentés trobar els millors ceps per produir vi.

El de la novel·la, Lucius Solpicius, va arribar aquí amb la seva esposa, el seu fill Caius –a qui va transmetre la

seva passió pel món del vi– i els seus esclaus, com a part d'una expedició militar comandada per Gneu Pompeu que, després de travessar la Gàl·lia, va arribar a la Hispània Citerior –la costa est peninsular– per derrocar el seu procònsol, Quint Sertori, que s'havia rebel·lat contra el poder de Roma. A més, aquella expedició també havia de consolidar alguns assentaments romans ja existents a la zona i crear nous pobles i ciutats ben fortificats. En una ciutat que era confluència de diversos rius, hi van fundar una ciutat que, romanitzant el nom d'un assentament indigeta proper (Kerunta), van anomenar Gerunda, l'actual Girona. Posteriorment, Solpicius i la seva família van intentar instal·lar-se a Empúries, però va ser al Collet on finalment van trobar les terres que buscaven.

En una altra peça trobada al Collet, hi apareixia inscrit el nom Platanus, que Fañanàs ha triat per batejar l'encarregat de la bòbila. Quan Platanus pateix una greu ferida, és assistit per un nou treballador de la bòbila, que professa el culte a Sabazi: una religió monoteista d'origen asiàtic que es va estendre pels dominis de Roma, promentent als seus fidels la resurrecció i la vida eterna, com a clar antecedent del cristianisme. "M'agrada que les meves novel·les aportin alguna cosa al lector, no només que l'entretinguin", diu.

Publicat a:

-Setmanari Girona 27-02-2026, Pàgina 8

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2623200-les-arrels-romanes-del-vi-de-calonge.html>